

Οθωμανοί Τούρκοι (Σοφία Καυκοπούλου, υπ. δρ Θεολογίας-Μουσικός)

/ [Πεμπτούσία](#)

Το Ισλάμ δεν εμφανίστηκε ξαφνικά με τούς Οθωμανούς Τούρκους, αλλά ήταν ήδη γνωστό στους Βυζαντινούς, από τον αραβικό κίνδυνο τού 7ου και 8ου αι. [48]. Βεβαίως, οι διαφορές ποικίλουν, τόσο εξ αιτίας της ιδιοσυγκρασίας και δύναμης του εκάστοτε εχθρού, αλλά και λόγω του τεράστιου χρονικού διαστήματος που μεσολάβησε. Η πολεμική κατά τού Ισλάμ, συνίσταται στο γεγονός τής βίαιης θρησκείας, η οποία επιβάλλεται με το τζιχάντ, τον ιερό πόλεμο κατά των απίστων.

Ο ισλαμικός πολιτισμός, είχε στην βάση του επιδράσεις από τον βυζαντινό και τον περσικό πολιτισμό, που δέσποζαν στην λεκάνη τής Μεσογείου πολλά χρόνια πριν από εκείνον [49]. Κατά τον 9ο και 10ο αι., παρατηρείται η γονιμότερη περίοδος επαφών μεταξύ Βυζαντινών και Αράβων, λόγω εμπορίου, συνοριακής γειτνιάσεως, πολιτικών και άλλων προσεγγίσεων [50]. Μεταφράσεις έργων αρχαίων συγγραφέων στην αραβική γλώσσα, γίνονται συνήθεις [51]. Στο επίπεδο τής

τέχνης επίσης, υπάρχουν δάνεια και αντιδάνεια μοτίβων, σχεδίων και

Βαγδάτης,
εποχή, με

Έως τον

11ο αι., η Βυζαντινή Αυτοκρατορία υπήρξε η κυρίαρχη δύναμη στην Ανατολή, όμως στα μέσα τού αιώνας, ένας νέος εχθρός έκανε την εμφάνισή του [54]. Πριν τούς Οθωμανούς, ένα άλλο τουρκικό φύλο, οι Σελτζούκοι Τούρκοι, είχαν απειλήσει σοβαρά την Αυτοκρατορία. Η νίκη τους επί των Βυζαντινών στρατευμάτων στο Μαντζικέρτ τής Αρμενίας, το 1071 [55], ήταν μοιραίο πλήγμα· ένας κακός οιωνός για την πτώση τής Πόλεως, που βρέθηκε στην επιθανάτια κλίνη -για να ξεψυχήσει τελικά- 4 αιώνες αργότερα. Στο Μαντζικέρτ, ο αυτοκράτωρ Ρωμανός Διογένης αιχμαλωτίστηκε και στον θρόνο ανέβηκε ο Αλέξιος Κομνηνός, ο οποίος κατάφερε να ενδυναμώσει το φρόνημα των Βυζαντινών και να διατηρήσει αξιόλογη άμυνα, κάτι για το οποίο πάλευαν και όλοι οι μετ' έπειτα διάδοχοί του [56].

Οι μογγολικές εισβολές τού 13ου αι., σε συνδυασμό με τούς γαζήδες [57], που δυσανασχετούσαν κάτω από τον έλεγχο των Σελτζούκων και ενώθηκαν με τούς Μογγόλους, αποδυνάμωσαν την σελτζουκική κυριαρχία [58]. Κατά την διάρκεια τής βασιλείας τού Μιχαήλ Η' Παλαιολόγου (1259-1282), ένας νέος εχθρός εκτόπισε βαθμιαίως τούς Σελτζούκους Τούρκους από την Μικρά Ασία. Ήσαν οι Οθωμανοί, ένα τουρκικό φύλο υπό την ηγεσία τού Οθμάν ή Οσμάν, (1288-1326), που αποτελείτο από νομάδες κτηνοτρόφους [59]. Σταδιακά, οι Οθωμανοί

αναμείχθηκαν με Σελτζούκους και Έλληνες τής Ανατολής, ενώ άρχισαν να ασχολούνται με την γεωργία και να αφήνουν τον νομαδικό τρόπο ζωής. Η συνεχόμενη άνοδος των Οθωμανών, δεν είχε προβληματίσει αρχικά την Κωνσταντινούπολη, μέχρι την νίκη των τελευταίων έναντι των βυζαντινών στρατευμάτων, στο Βαφαίο, μεταξύ Νίκαιας και Νικομήδειας, στα 1301 [60]. Στα 1326, η Προύσα παραδίδεται έπειτα από συνθηκολόγηση, ενώ ακολουθεί η Νίκαια δύο χρόνια αργότερα και η Νικομήδεια στα 1337 [61]. Στα τέλη τού 14ου αι., οι Οθωμανοί ήλεγχαν σχεδόν ολόκληρη την Μικρά Ασία [62].

Η πρώτη αναφορά στο έργο του Δούκα για τους Τούρκους, μας πληροφορεί πως κατοικούσαν στη Λυκαονία και εξουσίαζαν τις μακρινότερες περιοχές όπως την Καππαδοκία, τη Γαλατία, την Παμφυλία, την Αρμενία, τον Ελενόποντο, την Πισιδία, τη Λυκία, την Κοίλη Συρία.

Στο έργο του, ο Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγος (1391-1425) μιλά για το Ισλάμ [63]. Η κυριότερη πηγή ωστόσο για την πρώιμη βασιλεία τού ίδιου τού Μανουήλ Β΄, είναι η Ιστορία τού Δούκα. Ο αυτοκράτωρ, έγραψε από προσωπική εμπειρία τα όσα γνωστοποιεί για τούς Οθωμανούς, καθώς πολέμησε στο πλευρό τού Βαγιαζήτ, εναντίων κάποιων σκυθικών φύλων. Η ωμότητα, βαναυσότητα και αγριότητα των Οθωμανών, μένουν ανεξίτηλα χαραγμένες στην μνήμη τού Μανουήλ, ενώ το πιο απίστευτο θέμα, είναι πως όλα αυτά «ευλογούνται» από το Κοράνιο. Ο Δούκας κάνει εκτενή αναφορά σε εμφύλιες συγκρούσεις των Τούρκων, απ' όπου δε λείπει η

ληλασία και η λαφυραγωγία παρ' ότι ο εχθρός είναι ομοεθνής και ομόθρησκος. Όπως μας λέει ο ίδιος ιστοριογράφος, συνήθης τιμωρία των Τούρκων για τους κακούργους ήταν ο απαγχονισμός δημοσία θέα.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

48. Vasiliev, Ιστορία τής Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (324-1453), τ. Α', σ. 265-278.
49. Γιαννακόπουλος, Μεσαιωνικός Δυτικός Πολιτισμός, σ. 200.
50. Όπ. π., σ. 201-202.
51. Όπ. π., σ. 205.
52. Όπ. π., σ. 203-204.
53. Όπ. π., σ. 469.
54. Runciman, Η Άλωση, σ. 61-62.
55. Γιαννακόπουλος, Μεσαιωνικός Δυτικός Πολιτισμός, σ. 188.
56. Όπ. π., σ. 189.
57. Η ονομασία «Γαζής», αποδίδεται στον παραμεθόριο μωαμεθανό άρχοντα, τον υπερασπιστή τής πίστεως. Κάτι αντίστοιχο με τον τίτλο τού χριστιανού ιππότη. Ο γαζής, έδινε όρκο σε κάποιον επικυρίαρχο, ενώ τηρούσε την φουτούβα, έναν μυστικό κώδικα ηθικής συμπεριφοράς, που αναπτύχθηκε κατά τον 10ο και 11ο αι., κώδικα τον οποίο είχαν υιοθετήσει και οι συντεχνίες τού ισλαμικού κόσμου. Βλ. Runciman, Η Άλωση, σ. 84.
58. Runciman, Η Άλωση, σ. 86.
59. Γιαννακόπουλος, Μεσαιωνικός Δυτικός Πολιτισμός, σ. 474-475.
60. Runciman, Η Άλωση, σ. 90.
61. Όπ. π., σ. 91. Σχετικά με την πίεση των Οθωμανών Τούρκων σε Προύσα, Νίκαια και Νικομήδεια, και στην στάση τού Βυζαντίου, βλ. Vasiliev, Ιστορία τής Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, τ. Β', σ. 306-307.
62. Vasilev, Ιστορία, τ. Β', σ. 326.
63. Αγγέλου, «Ο Μανουήλ Β' Παλαιολόγος και το Ισλάμ», σ. 211-222.